

PITKÄ JUTTU

Viereisen kuvan laukut ja pussit ovat syntyneet hetken miellijohteesta, kun piti ajatella, mihin kaikkeen ketjuvirkkausta ja ketjupistoja voidaan käyttää. Silloin heräsi muistikuva, eräs monen vuoden takainen lomamatka, jolloin ensimmäisen kerran näin matkailijan — miehen — kaivavan nauhan varaan rinnan päälle ripustetusta pikkulaukusta passinsa ja aina tarpeen vaatiessa setelirahoja. Samantapaisia laukkuja ja pusseja olen sen jälkeen nähnyt aina silloin tällöin joko olkylaukkuina tai vyöhön kiinnitettynä, aivan kuten joidenkin suomalaisten kansallispuukujen taskut.

Tarvikkeet löytyivät tilkkukorista ja jäänöslankapussista, oli pellavakankaan palasia sekä 4-säikeistä punaista ja tummansinistä, paksuhkoa puuvillalankaa, kerä kumpaakin. Ainekset ainakin olivat mielestäni "kansanomaiset", mutta millainen kirjontamalli? Yritin ensin epätoivoisesti piirtää paperille suuripyrstöistä käspaikan kukkoa, mutta en saanut mieleistäni. Ei auttanut muu kuin työntää neula tilkun keskivaiheille — tein nimittäin ketjupistoilla — ja aloittaa ilman piirrosta. Näin lähtivät alkuun punaisella ja tummansinisellä langalla ommellut taskut (1 ja 2). Punaiseen, ensiksi tekemääni, syntyi kukkamainen kuvio ja siniseen lehtiaihe, sen kummempaa "designiä" ei niissä sitten olekaan.

Vasta punaisen ommeltuani havaitsin, että työ vaatii jonkinlaisen merkkilankaruudu-

PIENISTÄ LAUKUISTA JA PUSSEISTA

tuksen, minkä sitten tein harsinpistoin seuraavia laukkuja ommellessani. Näin mallit pysyivät suhteellisen symmetrisinä. Monet vierekkäiset ympyränmuotoiset kirjontakerrokset ja koukkuviivat tein saadakseni laukuihin langanväriseen yleisvaikutelman.

Kun sekä ketjuvirikkaus että ketjupistot ovat nopeita tehdä, ei laukkujen kirjonta vienyt pitkäkään aikaa. Vaikeus oli kuitenkin siinä, miten saada ympyrä sopimaan neliömuotoon. Reunan kirjontakerros pitikin siniseen tehdä erillisenä, ennen kuin neliömuoto näytti täyteläiseltä. (Vaikka ompelinkin laukut ketjupistoin, yritin tehdä mallit yhtenäisellä piirrosjuovalla kuten ketjuvirikkauksessa.)

Vihreäpohjaisen laukun (3) suunnittelin alusta lähtien neliömuotoiseksi. Keskuskuvion piirsin paperille ja kalkioin kankaaseen, muut kirjontakerrokset teinkin jälleen harsinlankaruudutuksen avulla silmämääräisesti.

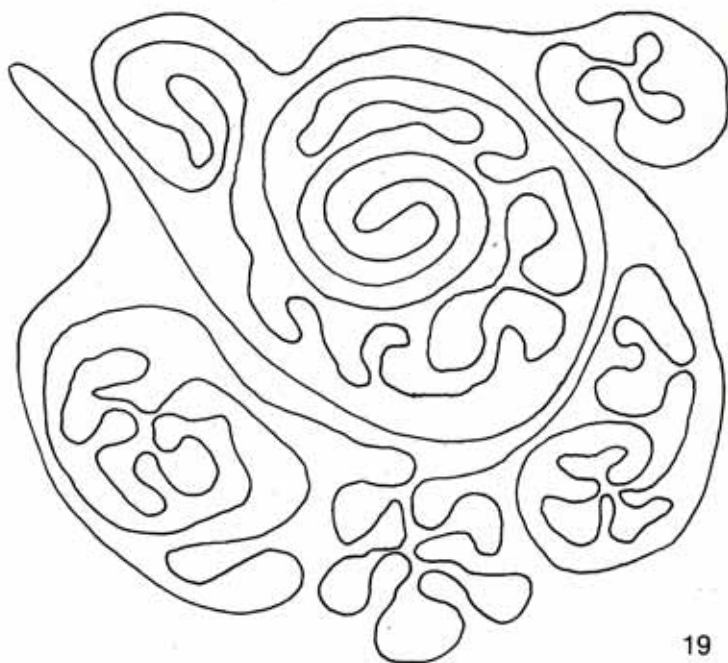
Suurin laukku (4) on tarkoitettu oikalaukuksi. Suhteellisen kapea pirtanauha on ajateltu käytettäväksi kaksinkertaisena. Tähän laukkuun piirsin kuvioraidan, muu kirjonta muodostuu ketjupistorivelistä. Kun kuvio siirretään karkeaan, epätasaiseen kankaaseen, tapahtuu se parhaiten pistottamalla eli niin, että terävällä kynällä painellaan kohtisuoraan piirrosviivaa myöten pisteltä pienin välimatkoin. Pisteviivat voi halutessaan vahvistaa kynällä.

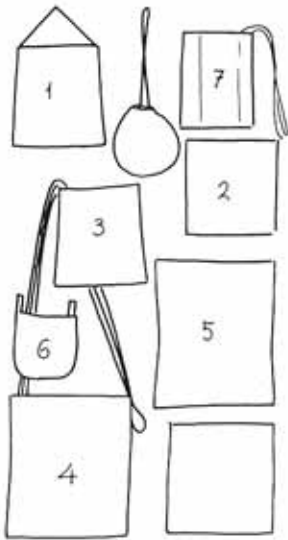
Ompelin kaikkien pussien päällipuolet erikseen, joten myös pohjaan piti tehdä sauma. Yksi laukuista (5), tummansininen, on ommeltu valmiiksi vinonauhojen avulla, jolloin sekä päällisen että vuorin saumanvarat ovat jääneet nauhojen tikkausten väliin. Mitään kovikkeita eivät tällantapaiset laukut kaipaa.

Laukkujen valmistuttua pyöri jatkuvasti päässäni komea kukonkuva. Puhuin siitä työtoverilleni, eikä aikaakaan kun hän jo seuraavan viikonlopun jälkeen marssi huoneeseeni kädessään kolme pussia — kahdessa ketjuvirikkauksukko somisteena — ja kertoi seuraavan tarinan:

'Minulla oli luonnonvalkoinen puuvillainen maalaispaita, siinä kapea pystykaulus ja nepit sivuun sijoitetussa etuhalkiossa. Ja oli valkoiset farkut. Niiden taskuihin ei liiemmähti tavaraa mahtunut. Tästä asukokonaisuudesta aiheutui kaksi päänvaivaa: jostain oli keksittävä sävähdyttävä väriäikkä, jonnekin sijoitettava avain, huulipuna ja kolikot. Molemmat ongelmat ratkesivat kerralla, kun satuin näkemään kansallispuvun. Katse pysähtyi oitis irralliseen taskuun. Minulla ei ollut kansallispukua, josta sen taskun olisin ottanut. Kohta on, sillä mikä olisi parempaa folk-muotia. Siispä tein sen taskun (6). Pala paitakangasta löytyi tilkkupussista ja kirjontan tein tulipunaisella puuvillalangalla. Ketjuvirikkaus osoittautui nopeaksi ja näyttäväksi ja sitä paitsi se antoi mielikuvitukselle

Jatkuu sivulla 36

täyden vapauden: tuli pullea lintu, joka nyt keikkuu lenkeistä vyöhön ripustettuna.

Samalla systeemillä syntyi kaulassa kannettava pussi (7), kukkaro, tasku, massi mikä lle, jossa oljenteli pyrstösulkineen lapsuusmuistojen kukko.

Jos tässä työvälineitä ja tarvikkeita luettelisi, tulisivat ensin tilkut, langat, nauhat, nyöröt, virkkuukoukut ja neulat. Saumat sujutetaan ompelukoneella. Noilla on pussi koossa, mutta millä se saadaan kiinni ja auki, niin että se on kätevä ja mukavan näköinen. No, yhtäkkiä improvisoitu pussin teko vaatii romunkerääjälouhionta: tarvittaessa löytää nippelit ja nappelit ja kuvittelee vielä ilmaiseksi kaiken saavansa. Sitä paitsi tarvikkeistaan voi keksiä vällän erinomaisia ratkaisuja, joita tuskin muuten tulee ajatelleeksi.

Litteään pussiin sulkijoiksi soveltuvat

vetoketjut, isot painonapit, hakaset, tavalliset napit napinreikiin tai silmuihin tai vaikkapa samanlainen käännettävä läppä kuin pussilakanoissa. Tupakkamassin näköinen pullea pussi sulkeutuu mukavasti kahdella yhtä pitkällä nauhalla, jotka pujotetaan samoihin, pussin suuhun tasavälein tehtyihin reikiin ja kiristetään vastakkaisilta puolilta. Reiät voi tarvittaessa vahvistaa pistoin tai lyömällä niihin reikäniitin.

Renkaat, nauhalenkit, nauhakuja, napitus... mikä sulkemistapa tahansa on hyvä, kunhan se soveltuu käyttämäsi malliin ja materiaaliin ja korostaa pussisi ilmettä.

Vyötasku, kaulapussi, ranteessa roikottettava, suppuinen: tee se ja käytä käsiäsi parempana kuin kassin sangoista kiinni pittelemiseen. Toteuta kansanomaista muotia kansalliselta pohjalta. Löydät aarreaitan.'

Laukkuri

Punainen kaitaliina

Liinan leveys valmiina 70 cm, pituus 150 cm.

Langat punaista ja valkaisuamatonta rohdinlankaa n:o 8.

Pirta 50/2, tiheys 10.

Leveys pիրrassa 70 cm, lankaluku 700.

Loimi luodaan vuorolankaisena 1 punainen, 1 valkaisuamaton. Päähän kudotaan 8 cm + päärmie kuvioimatonta alaa, sen jälkeen piirroksen mukaan.

Piirroksen 1 ruutu = 2 päälli- ja 2 alakankaan lankaa.

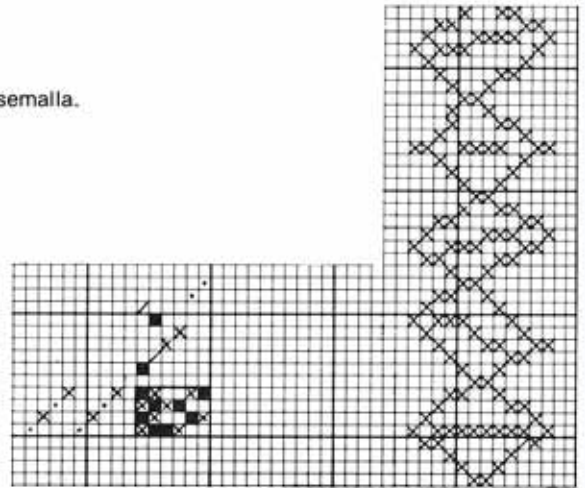
Kutonut Hilikka Peltoniemi.

Työt kudottu Lohjan neuvonta-asemalla.

Seija Vuorela

TÄKÄNÖITÄ

Jatkoa sivulta 31

KAMPAUSPÖYTÄ

Kaluste voidaan muotoilunsa puolesta sijoittaa vapaasti keskialtialle tai seinän viereen.

Sen pyöristetyt etu- ja takareunat samoin kuin päätykappaleet tehdään koivusta ja käsitellään värittömällä, himmeällä lakalla kun taas pöytälevyn pinta viilutetaan tiikillä.

Kannessa oleva tappisaranan varassa kääntyvä luukku, joka on varustettu kuvastimella avataan sen takareunaa painamalla. Samalla päästään myös käsiksi tavaroiden säilytystilaan. Tämän oikealla puolella on pöytälevyyn upotettu, irroitettava kulho korkeampien pullojen säilytystä varten.

Jalat, jotka ovat koivua, kiinnitetään ruuveilla ja liimalla yläosaan.

P.M.

Työpiirustus voidaan tilata osoitteella: Kotiteollisuus, Tempelinkatu 15 A 5, 00100 Helsinki 10. Hinta 10 mk + lähetyskulut.